

П'ята група — рукописні джерела. В основному це наказова документація, списки працівників, звіти про діяльність закладів, акти на володіння майном і т. д.

Пошук, збір, систематизація першоджерел з історії цих закладів виявили цілий комплекс проблем музичного краєзнавства Черкащини: проблеми джерелознавства, національної безпеки музичної спадщини регіонів України, достовірності та науковості публікацій про регіональну музичну культуру, збереження й публікації музичних подій та явищ сьогодення, які вимагають своєчасного рішення.

*Є. Гориславець*

## **МЕТОД КРОС-АНАЛІЗУ У НАУКОВІЙ РОБОТІ**

*Ye. Horyslavets*

### **THE METHOD OF CROSS-ANALYSIS IN SCIENTIFIC WORK**

Методологія, яка розвивається та поповнюється, є ключовим елементом будь-якого наукового дослідження, оскільки вона визначає підходи й методи, які використовуються для досягнення мети. Також важливим аспектом наукових досліджень є інтердисциплінарність, оскільки вона дозволяє використовувати знання та методи з різних галузей для досягнення більш повного розуміння об'єкта дослідження. Коли ми вивчаємо будь-яке питання, інформація, яку ми отримуємо, тяжіє до лінійності. Це може бути хронологічна послідовність чи послідовність, за якою це викладено в літературних джерелах то що. Наша мета — позбутися лінійності наближення матеріалу, подивитися на матеріал не у звичайному хронологічному порядку, а зосередитися на його структурі та відносинах між елементами. Тобто додати усвідомленню інформації, певною мірою, третього виміру. Такий підхід дозволить побачити нові зв'язки, які можуть бути незрозумілими у звичайному лінійному розгляді. Крім того, використання тривимірності дозволить усвідомити топологію питання і побачити, як різні елементи матеріалу пов'язані між собою.

Для цього ми спробуємо адаптувати методику перехресного аналізу персонажів, запропоновану в 1920-х рр. драматургом О. Афіногеновим. Сутність методу полягає у вивченні взаємовпливу персонажів один на одного. Застосування методики перехресного аналізу може бути корисним у науковій роботі, особливо при аналізі зв'язку між різними концептами, поняттями, теоріями та іншими елементами дослідження. За допомогою таблиці, розробленої за методикою перехресного аналізу, можна систематизувати та узагальнити інформацію, знайти зв'язки між елементами та виявити недоліки в дослідженні. Це дозволить поглибити розуміння проблеми й знайти нові шляхи вирішення завдань. Запропонована нами адаптація методу О. Афіногенова у науковій праці має назву крос-аналіз.

Метод крос-аналізу в драматургії використовується для дослідження взаємозв'язків між персонажами. Наприклад, у нас є персонажі: «Коля», «Оля» та «Петро», у таблиці можна наочно побачити хто і як до кого ставиться.

У клітинку на перехресті наприклад «КОЛЯ-КОЛЯ» ми вписуємо ключову інформацію — громадянську позицію, основну рису характеру тощо. Головне точно, але стисло сформулювати. Далі по горизонталі пишемо суть стосунків — як «КОЛЯ» ставиться до «ОП», у наступну — як до «ПЕТРА». Таким чином ми заповнюємо всі клітинки. У драматургії це робиться для детального усвідомлення, оскільки не

завжди якщо «Коля» кохає «Олю», вона має добре ставитися до «Колі». Також це надає можливість з'ясувати, які якості є спільними для персонажів, а які унікальні. І хоча ми самі вигадали всіх цих персонажів, системний перехресний аналіз обов'язково виявляє недоліки.

У науковій роботі метод крос-аналізу застосовується для вивчення того чи іншого наукового питання, так само, як і в драматургії, але замість імен персонажів ми заповнюємо таблицю іменами ключових авторів і розглядаємо таблицю під кутом запитання, яке досліджуємо. Наприклад, якщо ми досліджуємо метамодернізм, то робимо таблицю:

У центральну клітинку, наприклад «АККЕР-АККЕР», ми вписуємо ключову інформацію щодо позицій Робіна ван ден Аккера стосовно метамодернізму. Саме так заповнюється решта центральних клітинок. Далі по горизонталі ми з'ясовуємо, як Р. В. Д. Аккер співвідноситься з М. Фуко, Г. Гарманом і Ж. Деррідою, а як М. Фуко до Г. Гармана тощо.

Метод крос-аналізу — це інструмент, який може бути корисним для науковців різних галузей знань, у тому числі і для дослідників у галузі культурології.

Перша теза, яка надає докази ефективності методу крос-аналізу, полягає в тому, що використання цього методу дозволяє сформулювати неочікувані та цікаві висновки, які не були доступні при лінійному підході до вивчення питання.

Друга теза — метод крос-аналізу допомагає зрозуміти взаємозв'язок між поняттями та фактами, який може бути непомітним при інших підходах до аналізу. Третя теза — застосування цього методу допомагає покращити якість наукової роботи та забезпечити більш глибоке й повне розуміння проблеми, яка досліджується.

Отже, використання методу крос-аналізу є ефективним інструментом у вивченні будь-якого питання в науковій роботі. Але цим використання методу не обмежується. Наприклад, ми можемо застосувати крос-аналіз для глибшого вивчення та виявлення нових дискурсів. З іншого боку, ми можемо використовувати крос-аналіз для отримання первинного розуміння. Крос-аналіз дозволяє нам знайти нові зв'язки і взаємозв'язки між фактами, інформацією, яка не була очевидна на перший погляд. Крім того, застосування крос-аналізу може бути корисним під час написання наукових статей і дисертацій. Систематизація отриманої інформації та її візуалізація дозволяє показати чіткий взаємозв'язок між різними аспектами дослідження, зробити більш логічні висновки.

Підсумовуючи можемо констатувати, що метод крос-аналізу є ефективним інструментом для дослідження складних проблем, які вимагають інтердисциплінарного підходу. Розглянуто приклад застосування методу в драматургії та запропоновано його адаптацію для наукової діяльності. З'ясовано, що метод крос-аналізу дозволяє збагачувати наукову роботу новими ідеями, які базуються на знаннях з різних галузей науки. Однак варто відзначити, що метод крос-аналізу має свої обмеження. Наприклад, для його застосування необхідно мати достатній рівень знань з різних галузей, що може бути складним завданням. Отже, можливості цього методу для досліджень у науковій галузі значні, і він може бути важливим інструментом для здійснення інтердисциплінарних досліджень. Проте

його застосування повинно бути обґрунтованим і повинно враховувати можливі обмеження.

Застосування методу крос-аналізу в науковій роботі є досить перспективним та недостатньо вивченим, що потребує окремої статті, яка також дозволить навести конкретні приклади використання методу. Зараз ми надали загальний опис того, як саме метод крос-аналізу може бути застосований у наукових дослідженнях.

*М. Демиденко*

## **ПРОБЛЕМИ ІДЕНТИЧНОСТІ В КОНТЕКСТІ ПОСТКОЛОНІАЛЬНОГО ДИСКУРСУ НА ПРИКЛАДІ ФІЛЬМІВ АХТЕМА СЕІТАБЛАЄВА**

*M. Demydenko*

### **IDENTITY PROBLEMS IN THE CONTEXT OF POST-COLONIAL DISCOURSE ON THE EXAMPLE OF AKHTEM SEITABLAIEV'S FILMS**

Поняття «постколоніальний дискурс» виникло в контексті культурологічних досліджень, що стали здійснюватися в другій половині ХХ ст. Постколоніальний дискурс зосереджений на вивченні наслідків колоніалізму, його впливу на формування ідентичності та культурної свідомості народів, що підлягали колонізації.

Поняття ідентичності — ключове в дослідженні постколоніального дискурсу, оскільки саме воно є результатом взаємодії між колонізаторами та колонізованими. Ідентичність — це поняття, що описує внутрішній світ людини, її самосвідомість, здатність відрізнити себе від інших та розуміти себе як частину культурної спільноти. Це поняття активно досліджували такі вчені, як З. Фрейд, Е. Еріксон, Т. Кузьо та ін.

Ідентичність є складною проблемою в сучасному світі, особливо в контексті постколоніального дискурсу. Постколоніальна теорія ідентичності зазначає, що ідентичність формується в результаті культурних взаємодій, які відбуваються на різних рівнях, включаючи індивідуальний, соціальний та політичний. Проблеми ідентичності можуть бути відображені в культурному продукті, такому як фільм, які можуть слугувати як засіб відображення культурних конфліктів, а також допомагати в зміні стереотипів та уявлень про інші культури.

Колоніальне минуле відіграє важливу роль у формуванні сучасних культурних ідентичностей. Процеси деколонізації та визначення постколоніальної ідентичності викликали активні дискусії в різних сферах науки та культури.

Постколоніальний дискурс відображає зміну підходів до розуміння культурної різноманітності, колоніального впливу та відношень між колонізаторами й колонізованими. Він сприяє осмисленню процесів ідентичності, втрати і збереження культурних традицій, а також переосмисленню власного місця у світовій історії.

Проблеми ідентичності в рамках культурологічних досліджень та в контексті постколоніального дискурсу відображені в ряді фільмів відомого українського режисера Ахтема Сеїтаблаєва. Ці фільми — «Хайтарма», «Чужа молитва», «Захар Беркут», «Кіборги» — розглядають історичні події, які сталися в Україні, та їхній вплив на формування ідентичності.

У фільмі «Хайтарма» А. Сеїтаблаєв зображує трагічні події депортації кримських татар у 1944 р. Режисер підкреслює ідентичність кримських татар, їхнє страждання від насильницьких дій колоніальної влади, а також намагання зберегти власну культуру та історичну пам'ять.